

пошлин и других платежей, а также льгот их плательщикам осуществляется органами законодательной власти и в соответствии с вышеуказанными законами. Особой сферой законодательства стало создание правовой базы для привлечения в страну иностранных инвестиций и создание для них благоприятного климата [5].

Первым и практически повсеместным шагом в формировании инфраструктуры рынка в странах ЕврАзЭС стало формирование на базе нового налогового законодательства системы фискальных органов. Определение и разработка налоговой политики предоставлена национальным Министерством финансов. Несмотря на то, что основы налогового права в этих странах были заложены еще до 1992 года, система налоговых органов стран «пятерки» создавалась практически заново после провозглашения ими государственного суверенитета. В результате происшедших изменений во всех государствах были сформированы налоговые службы. В дальнейшем с учетом новых требований, а также стремления приблизить условия и методы работы к мировым стандартам, развернулась компьютеризация налогового учета, усилены аудиторские возможности налоговых инспекций [6].

Таким образом, основная часть совокупного предложения финансовых ресурсов исторически закреплена за налогами. Благодаря развитой системе налогообложения в большинстве стран смешанного типа хозяйствования бюджетная процедура приобретает и приобретает современные институциональные формы.

Литература:

1. Кодекс Республики Казахстан «О налогах и других обязательных платежах в бюджет» от 12.06.2001 г. № 209-III с изменениями и дополнениями от 12.01.2007 г. №224-3
2. Саутбаев С. Из истории налогообложения в Казахстане // Правовая реформа в Казахстане № 3(11), 2010, С.85
3. Барулин С.В. Налога и налогообложение. - М.: Экономист, 2006. - 398с.
4. Байдусенов А.Д. Налоговая система Казахстана // Финансовая система Казахстана №4, 2009, С.23
5. Идирисова Э. К. Налогообложение. Алматы, 2010. - 145с.
6. Нурумов А.А. Основные итоги и направления развития налоговой системы // Финансовый менеджер №1, 2008, с.74

УДК 336.012.23

Буцька О. Ю.

**ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»**

The work on the sources of financing higher education and determining the factors influencing them.

Keywords: financing, funding, university.

Esta работа об источниках финансирования ВУЗов и определении

факторов, впливаючих на них.**Ключевые слова: фінансування, джерела фінансування, ВНЗ.**

У сучасних умовах господарювання визначення джерел фінансування вищих навчальних закладів (ВНЗ) різних форм власності, оптимізація їх складу і структури є запорукою забезпечення якості освітніх послуг, підтримки конкурентоспроможних ВНЗ на світовому ринку.

Джерела фінансування ВНЗ залежать від багатьох факторів, зокрема, організаційно-правової форми управління та власності ВНЗ, рівня ВВП, розмірів доходів населення, податкового законодавства, способу формування державного бюджету, обсягів державного замовлення на підготовку фахівців, типу і рівня акредитації ВНЗ, попиту споживачів на ринку освітніх послуг, обсягів прийому студентів - контрактників, спонсорської допомоги, конкурентоспроможності ВНЗ, його керівного складу.

В Україні у 2010 році, за даними Державного комітету статистики, мережа ВНЗ налічувала 861 заклад усіх рівнів акредитації та форм власності, з них 78% - ВНЗ державної та комунальної форми власності і лише 22% - ВНЗ приватної форми власності.

Класифікація ВНЗ в залежності від організаційно-правової форми управління та власності дозволяє дослідити джерела їх фінансування.

Основним джерелом фінансування діяльності державних ВНЗ є кошти загального фонду бюджету, що спрямовуються на підготовку фахівців у межах державного замовлення та проведення науково-дослідних робіт. Крім того, вони створюють спеціальний фонд, який формується за рахунок коштів, одержаних за підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації фахівців, надання додаткових освітніх послуг за договорами з юридичними й фізичними особами; доходи від здачі в оренду приміщень, обладнання; безоплатні та благодійні внески юридичних і фізичних осіб; надходження за виконання наукових робіт за договорами з підприємствами, установами, організаціями й фізичними особами; інші доходи згідно з чинним законодавством.

Динаміка обсягів фінансування освіти за 2006-2010 рр. за рахунок бюджетних асигнувань свідчить про те, що протягом останніх п'яти років обсяги фінансування освіти з кожним роком зростали (табл. 1).

Таблиця 1
Динаміка обсягів фінансування освіти в Україні за рахунок бюджетних асигнувань за 2006-2010 роки

Показник	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік	2010 рік	Зміни 2010р. до 2006 р.-	
						абсолютні	відносні
Валовий національний дохід	436411,0	535459,0	717406,0	939356,0	895681,0	+459270,0	+ 105,2
Видатки бюджету, всього	112976,0	137108,0	174254,0	241490,0	242437,0	+ 129461,0	+ 114,6
в тому числі на освіту:	9933,0	12122,0	15149,0	21554,0	23926,0	+ 13993,0	+ 140,8
у % до видатків бюджету	8,8	8,8	8,7	8,9	9,9	+ 1,1	+ 12,5
у % до валового національного доходу	2,3	2,3	2,1	2,3	2,7	+0,4	+ 17,4

з них: вища освіта	7934,1	9935,7	12827,8	16039,1	17835,5	+9901,4	+124,8
у % до видатків бюджету	7,0	7,2	7,3	6,6	7,4	+0,4 ..	+5,7
у % до видатків на освіту	79,8	81,9	84,6	74,4	74,5	-5,3	-6,6
у % до валового національного доходу	1,8	1,9	1,8	1,7	2,0	+0,2	+ 11,1

Проте встановлено, що за часів незалежності України у жодному бюджеті не виконувалась ст. 61 п. 2 Закону України «Про освіту», що зобов'язує державу забезпечувати бюджетні асигнування на освіту в розмірі не менше 10% національного доходу. Для порівняння: обсяг видатків на освіту до ВВП в окремих країнах з ринковою економікою становить від 3,6 до 5,8%, зокрема, в Японії - 3,6, Німеччині - 4,8, США - 5,6, Франції - 5,8, у Бельгії Фінляндії - 6,3, понад 7; в Ісландії, Норвегії, Швеції.

Серед позитивних моментів фінансування вищої освіти в Україні слід відзначити те, що з 2003 р. фактично розблоковано кредитування здобуття молоддю вищої освіти, у 2010 році на кредитування освіти фактично витрачено 8869,5 тис.грн.

Основними джерелами фінансування ВНЗ є кошти державного та місцевих бюджетів, кошти юридичних та фізичних осіб, громадських організацій і фондів, спонсорські і благодійні внески та пожертвування, плата за додаткові освітні послуги та інші послуги, що надаються ВНЗ. Важливе місце серед джерел фінансування ВНЗ різних форм власності в Україні займає цільове фінансування міжнародних організацій та оплата за навчання іноземних студентів (зараз в Україні вищу освіту здобувають понад 27 тис. студентів із більш ніж 110 країн світу). У рамках програми Європейського союзу ТЕМПУС реалізовано 126 проектів із загальним бюджетом понад 27 млн. євро.

Отже, диверсифікація джерел фінансування освіти розширила доступ громадян до освіти, зменшила навантаження на державний бюджет, сприяла забезпеченню освіти додатковими фінансовими, матеріальними, людськими ресурсами.

Література:

1. Доповідь Міністра освіти і науки Дмитра Табачника на підсумковій колегії (22.04.2010 р., м. Харків) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ksu.edu.ua>

2. Про вищу освіту [Електронний ресурс]: Закон України від 17.01.2002 року № 2984-III (зі змінами та доповненнями). - Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>